

12.1.2021

Kaupunginmuseon lausunto Länsisataman Jätkäsaaren Ahdinaltaan asemakaavan muutosehdotuksesta

HEL 2019-005705 T 10 03 03

Helsingin kaupunkiympäristön asemakaavoituspalvelu on pyytänyt kaupunginmuseolta lausuntoa Ahdinaltaan asemakaavan muutosehdotuksesta. Kaupunginmuseo arvioi hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Asemakaavan muutos koskee satama-, katu- ja vesialueita, jotka Tyyne-merenkadun ja Melkinlaiturin välisellä alueella. Kaavaratkaisu mahdollistaa tapahtuma-areenan, hotellin, liikuntatilojen ja kelluvan kylpylän sekä yleisen uimarannan ja näihin liittyvien tukitoimintojen rakentamisen. Melkinlaiturin varteen on sijoitettu uusi vesibussilaituri. Lisäksi alueella sijaitsee yleinen pysäköintilaitos.

Alueella on käytöstä poistunut satama-allas, tilapäisiä satamaliikenteen järjestelyjä sekä raitiotien tilapäinen kääntölenkki. Asemakaava-alueen halki kulkeva Atlantinkatu ja Atlantinsilta ovat rakenteilla. Aluetta ympäröivät muut katualueet on rakennettu jotakuinkin lopulliseen sijaintiin raitiotietä lukuun ottamatta. Asemakaavan pysäköintilaitos on rakennettu poikkeamispäätöksellä ja on harjakorkeudessaan.

Esillä olevan asemakaavan liikerakennusten (KL-1) korttelialueelle saa sijoittaa palvelutiloja kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan toimintaa varten sekä julkisia palveluja, myymälä-, kahvila-, ravintola-, opetus-, kokoon- tumis- ja majoitustiloja. Korttelialueella on erikseen osoitettu tontit mailapelitornille merkinnällä p-1. Tapahtuma-areenan saa sijoittaa rakennusalalle joka on merkitty merkinnällä p-2. Tällä rakennusalalla sijaitsee myös hotelli- ja toimistotorni. Korttelialueen rakennusten korkeudet on määritelty korkoina meren pinnasta. Mailapelitorni yltää 64,5 m korkeuteen meren pinnasta ja hotelli- toimistotorni 117,5 m korkeuteen. Näiden väliin jää matalampi monitoimiareena 32 m korkeudella meren pinnasta. Korot perustuvat viitesuunnitelmiin.

Ahdinaltaan asemakaava-alueen julkiset ulkotilat muodostuvat allasta kiertävästä rantapromenadista, uimarannasta sekä Valtamerilaiturin eteläisessä päätteessä sijaitsevasta aukiosta. Valtamerilaituri päättyy etelässä aukioon, jolle saa sijoittaa liikuntatoimintoja, kuten voimaharjoittelulaitteita. Olennainen osa aukiota ovat istutukset, joihin kuuluu myös suurikokoisia puita. Uimaranta-alue (VV): Alueelle tulee rakentaa yleinen uimaranta. Uimaranta toimii voimakasta aallokkoa vaimentava-

12.1.2021

na rakenteena. Uimarannan alueelle sijoittuu kelluvan kylpylän huolto-rakennus merkinnällä hr-w. Venesatama (LV): Alueelle tulee sijoittaa laituri vesibussiliikennettä varten. Laituri tulee rakentaa siten, että se toimii voimakasta aallokkoa vaimentavana rakenteena. Autopaikkojen korttelialue (LPA-1) Alueelle saa rakentaa 750-paikkaisen pysäköintilaitoksen yleiseen käyttöön. Vesialue (W) Vesialue, joka tulee pitää avoimena. Vesialue (W-1) Vesialue, jolla moottorikäyttöisellä aluksella liikuminen on kielletty välttämättömiä huolto- ja pelastustoimia lukuun ottamatta. Vesialueelta varataan osa kelluvalle kylpylälle.

Kaupunginmuseon lausunto:

Entinen Jätkäsaaren satama-alue on muuntunut pääosin uudeksi merelliseksi asuin- ja liikennealueeksi matkustajasatamatoiminnot säilyttäen. Nyt esillä olevassa kaavamuutoksessa alueen eteläosa muuttuu tehokkaasti rakennetuksi alueeksi, jossa etenkin hotelli- ja toimistotorni tulee olemaan uusi kauko- ja lähimaisemaa merkittäväällä tavalla muuttava elementti. Kaavaselostuksessa siitä todetaan mm. seuraavasti: Kaupunkikuvassa korkein rakennusosa sijoittuu Jätkäsaaren eteläisimpään kärkeen muodostaen päätepisteen alueelle. Tornin sijainti maamerkinä Tyynenmerenkadun päässä aivan Sataman terminaalin 2:n vieressä tekee kaupunkikuvasta helposti hahmotettavan ja selkeän. Jätkäsaaren liikuntapuiston laidalla olevat 15-kerroksiset asuintalot muodostavat korkeamman rakentamisen sarjan, jonka on tarkoitus kiertyä Ahdinaltaan ympärille. Tämän sarjan luontevaksi päätteeksi on suunniteltu Royal-areena ja sen tornit. Selostuksessa lisäksi todetaan, ettei kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta rakennusperintöön tai perinmaisemaan, ja että hanke sijaitsee Suomenlinnan Unescon maailmanperintökohteen suoja-alueen ulkopuolella.

Kaupunginmuseo toteaa, että kyseessä on merkittävä kaupunkikuvallinen ja kaupunkirakenteellinen muutos Helsinginniemen lounaisella ranta-alueella, jonka vaikutus on erityisen suuri mereltä päin tarkasteltaessa. ”Helsingin siluettissa merkittävin yhtenäinen kokonaisuus on kantakaupungin niemi ja Suomenlinnan saaret. Lähestyttäessä mereltä päin suoraan etelästä ja lounaasta kantakaupungin siluetti ja siitä nousevat korkeimmat rakennukset tulevat selvästi esiin; siluetti hahmottuu matalana ja yhtenäisenä, ja siitä nousevat vertikaalit elementit korostuvat.” (Korkea rakentaminen Helsingissä. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2011:4) Esitetyn mukainen, poikkeuksellisen korkea rakentaminen kantakaupunkiin välittömästi liittyväällä alueella, missä sen maisemalliset vaikutukset ovat laajalle ulottuvia, ei ole sellaista hallittua muutosta, johon kaupunginmuseon näkemyksen mukaan tulisi kaupunkisuunnittelussa pyrkiä.

Helsingin kaupunki

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kulttuuripalvelukokonaisuus
Kaupunginmuseo
Kulttuuriperintöyksikkö
Kulttuuriympäristötiimi,
kulttuuriympäristöpäällikkö

Lausunto

3 (3)

12.1.2021

Lisätiedot

Sari Saresto, kulttuuriympäristöpäällikkö, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Sari Saresto
kulttuuriympäristöpäällikkö

Postiosoite

PL 17401
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite

Aleksanterinkatu 16
Helsinki 17

Puhelin

+358 9 310 1060

Faksi

+358 9 310 36664

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

fi0680001200062637

Alv.nro

fi02012566